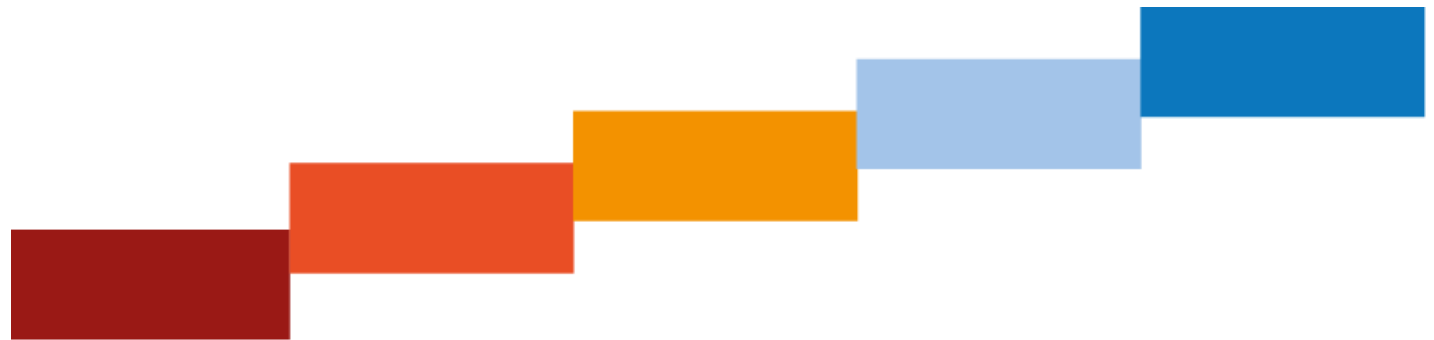

Umiejętności Polaków - wyniki Międzynarodowego Badania Kompetencji Osób Dorosłych PIAAC

dr Agnieszka Chłoń-Domińczak oraz
Zespół badawczy PIAAC, Instytut Badań Edukacyjnych
Warszawa, 20 listopada 2013 r.

PIAAC w skrócie

166 tysięcy dorosłych...

Reprezentujących 724 milionów osób w wieku 16-65 lat w 24 krajach

Przystąpiło do porównywalnego międzynarodowo testu...

obejmującego rozumienie tekstu, rozumowanie matematycznego oraz wykorzystywanie TIK

Badanie było przeprowadzone z wykorzystaniem komputera lub na formularzu papierowym

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Jak rozumiemy badane umiejętności?

Rozumienie tekstu

- umiejętność rozumienia i oceny informacji zawartych w tekstach pisanych oraz wykorzystanie tych informacji do udziału w życiu społecznym, osiągania własnych celów oraz rozwoju własnej wiedzy i potencjału.

Rozumowanie matematyczne

- zdolność wykorzystania, interpretacji i komunikowania informacji oraz pojęć matematycznych, w różnych sytuacjach życia prywatnego i zawodowego wymagających wiedzy i umiejętności matematycznych.

Wykorzystanie TIK

- umiejętności wykorzystania komputera oraz internetu do pozyskiwania i analizy informacji, porozumiewania się z innymi oraz wykonywania praktycznych zadań w kontekstach prywatnym, zawodowym i społecznym

Skala w badaniu

- Użyto specjalnej skali od 0 do 500 punktów

Łączenie, porównywanie i ocena informacji, ocena związków przyczynowo-skutkowych, ocena argumentacji i logiki wypowiedzi, wyciąganie wniosków, wybieranie odpowiednich informacji, ocena wiarygodności informacji, wiedza

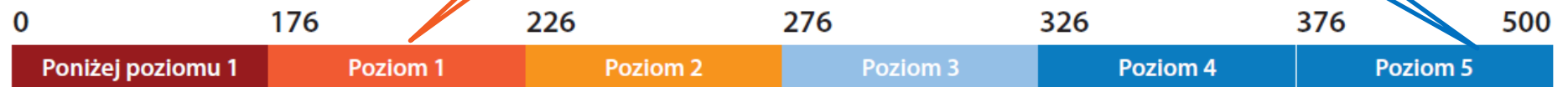
rozumienia
matematycznego

o różnicach

Lokalizacja pojedynczych informacji, udzielanie prostych odpowiedzi, podstawowa znajomość słownictwa oraz, w niektórych sytuacjach, ocena wiarygodności informacji

- Na skali rozumowania matematycznego sam okres uczenia się odpowiada wartości 5 punktów.

Poziomy umiejętności rozumienia tekstu i rozumowania matematycznego

Poziomy umiejętności wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych

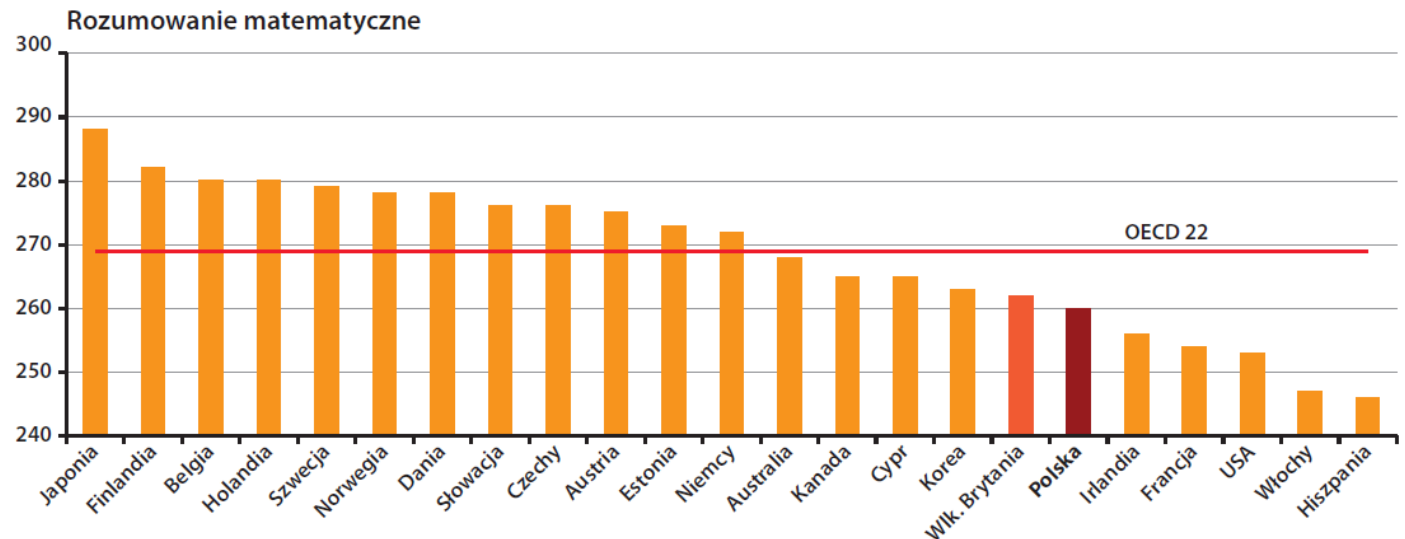
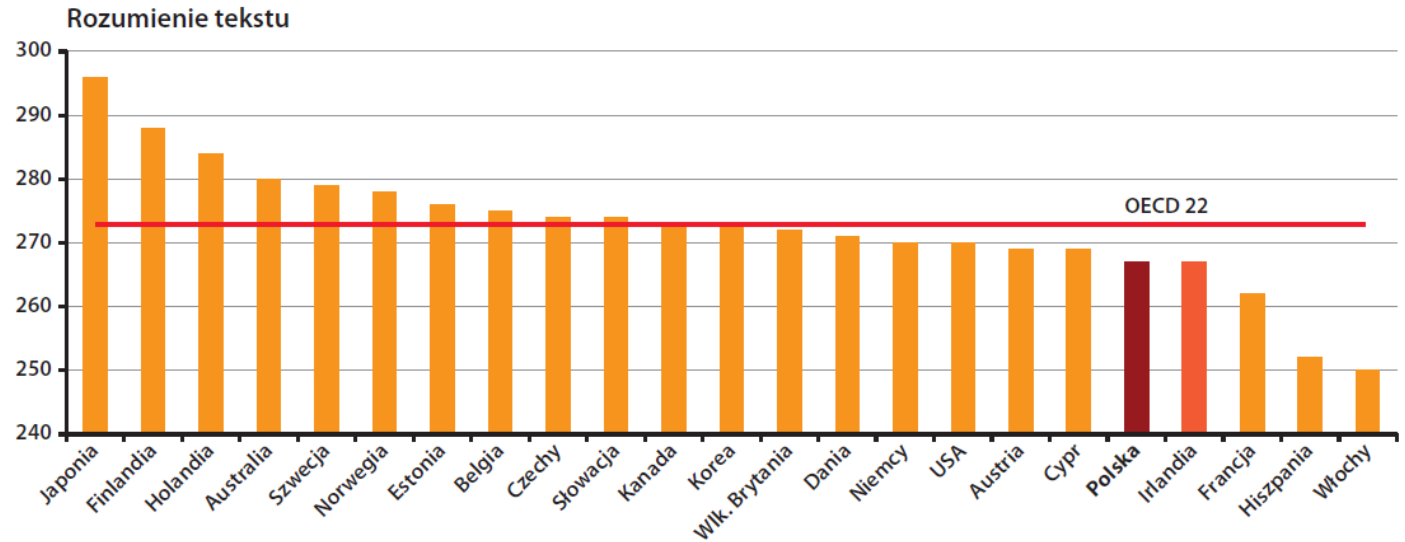

Podstawowe wyniki PIAAC

Wyniki Polski są poniżej średniej OECD

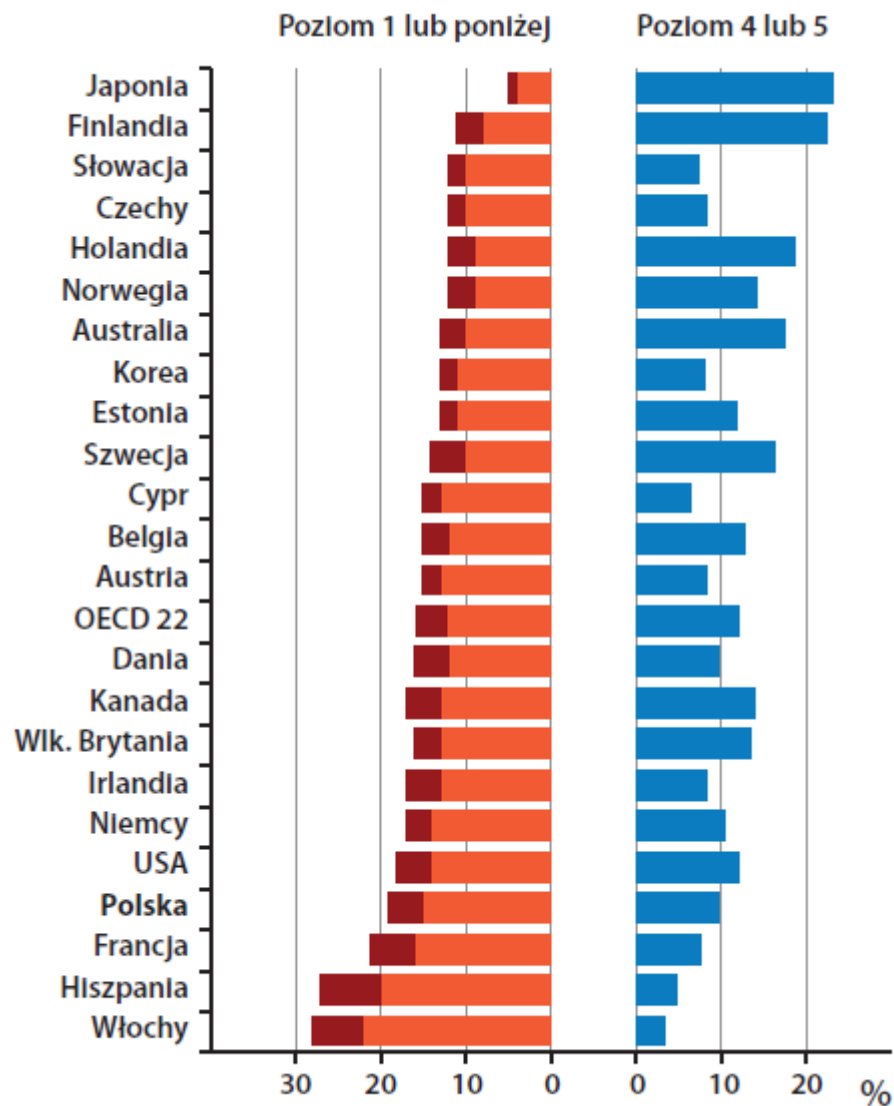
- Rozumienie tekstu:
  - Polska 267 pkt
  - OECD 273 pkt

- Rozumowanie matematyczne:
  - Polska 260 pkt
  - OECD 269 pkt

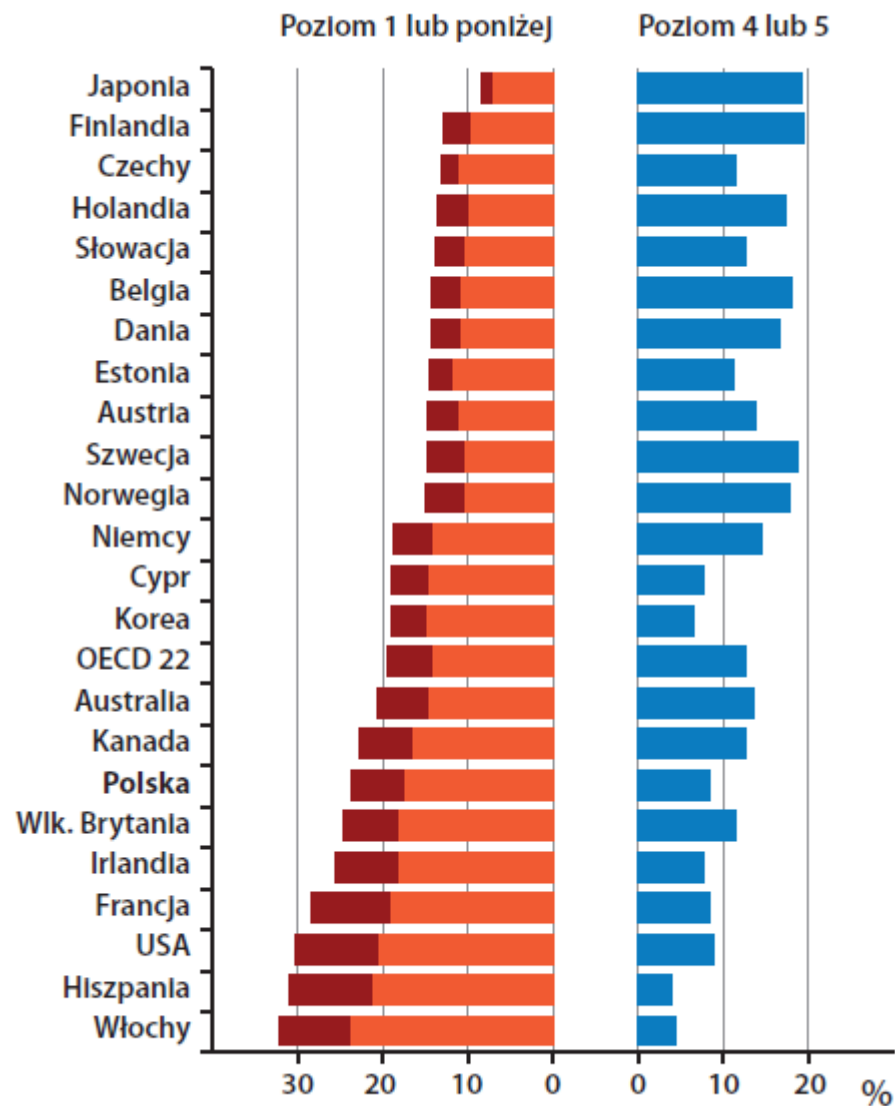

Rozkład umiejętności – najniższe i najwyższe poziomy

Rozumienie tekstu

Rozumowanie matematyczne

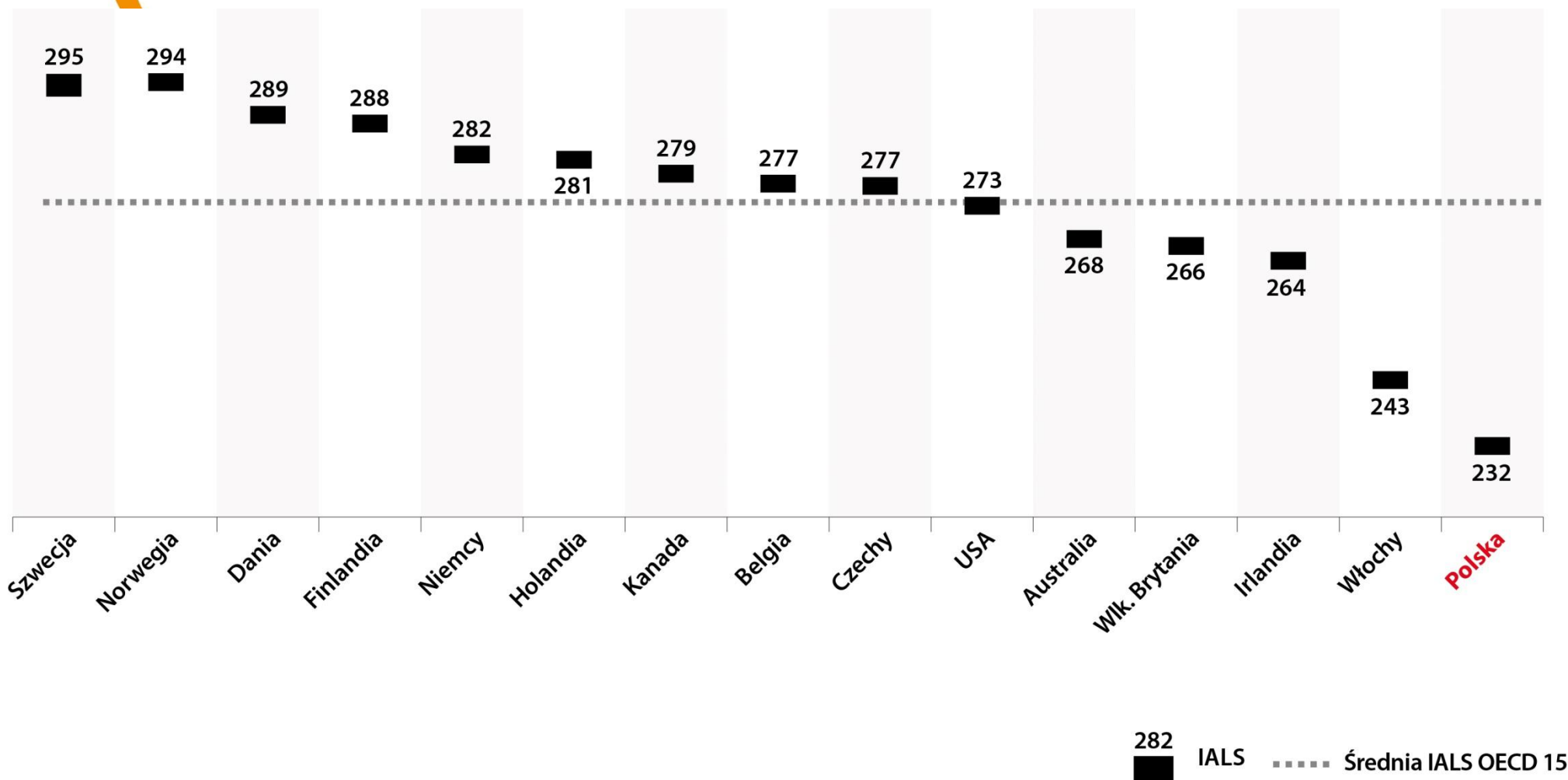

IALS i PIAAC – obraz zmian umiejętności Polaków

- Poziom umiejętności rozumienia tekstu Polaków między 1994 i 2011 r. wyraźnie się poprawił
- Poprawa ta tym bardziej znacząca, że w niektórych krajach obserwuje się pogorszenie się wyników
- Poprawa jest widoczna dla każdej grupy wieku i dla wszystkich kohort, co może być wytłumaczone tym, że efekt osvajania się ludności z nowym otoczeniem informacyjnym gospodarki wolnorynkowej przewyższył efekt kognitywnego starzenia się
- Wyniki PIAAC wskazują na wyraźne zwiększenie dystansu w poziomie umiejętności osób z wyższym wykształceniem wobec osób z wykształceniem średnim

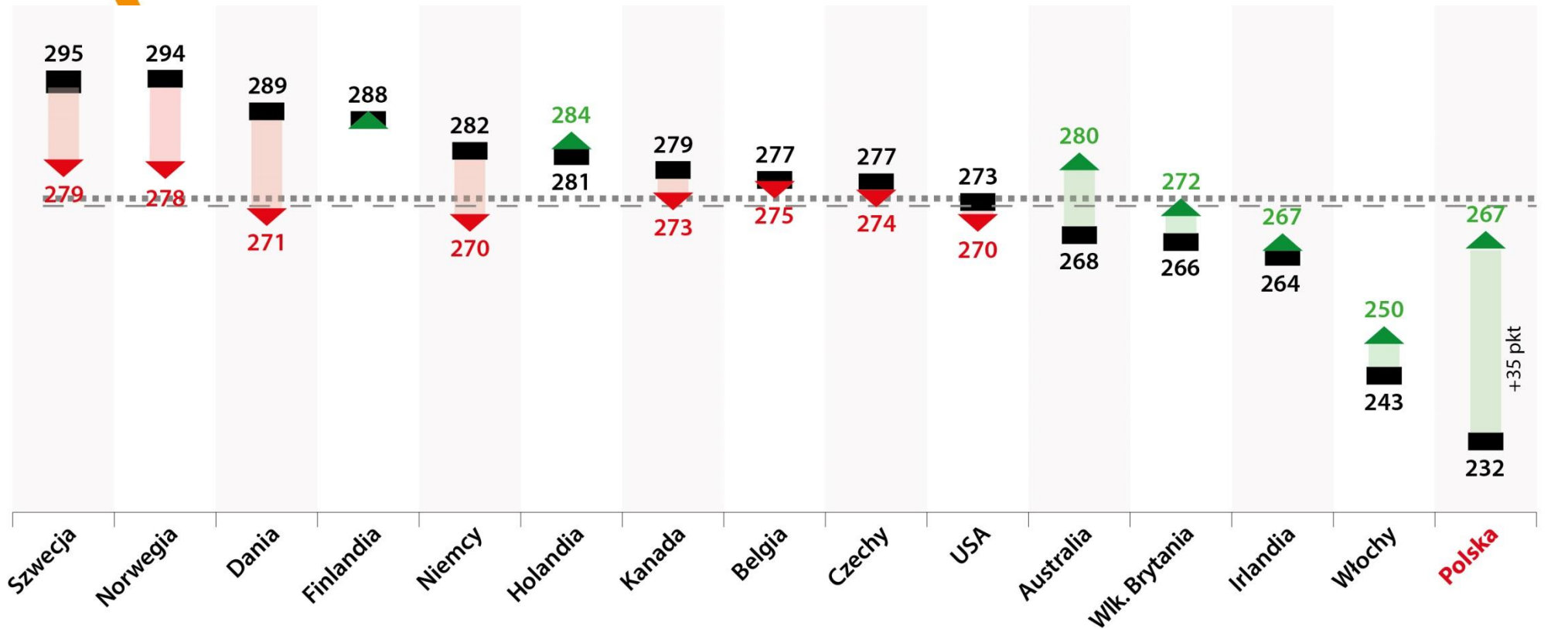
Wyniki IALS i PIAAC w perspektywie międzynarodowej

Wyniki IALS i PIAAC w perspektywie międzynarodowej

▼ 271 ▲ 284 PIAAC

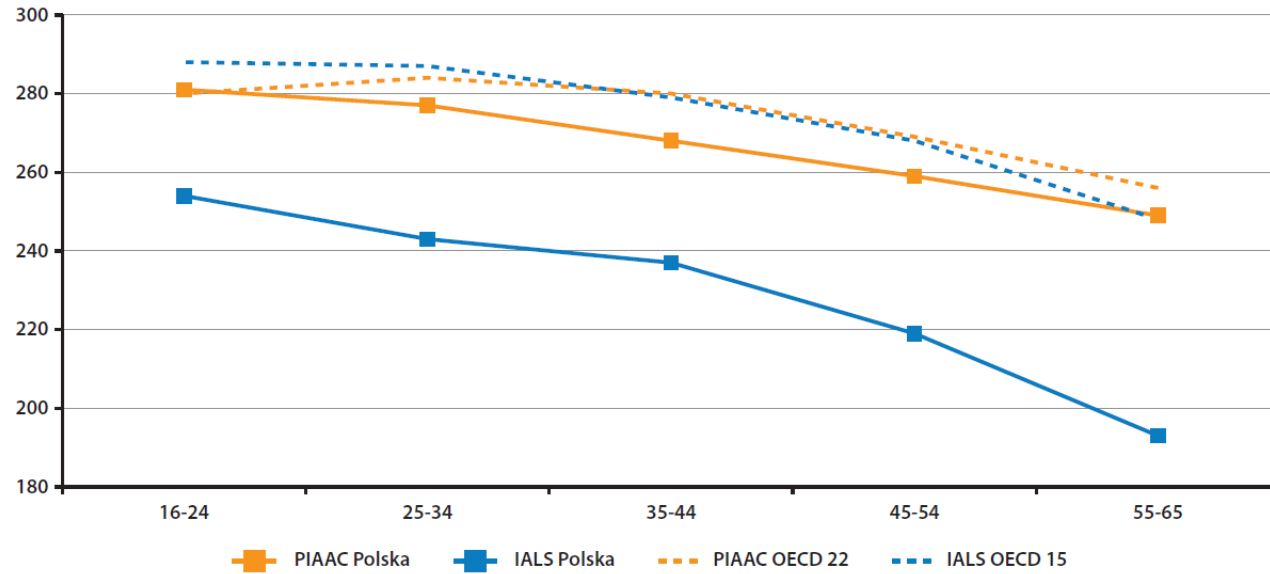
— — Średnia PIAAC OECD 22

■ 282 IALS ..... Średnia IALS OECD 15

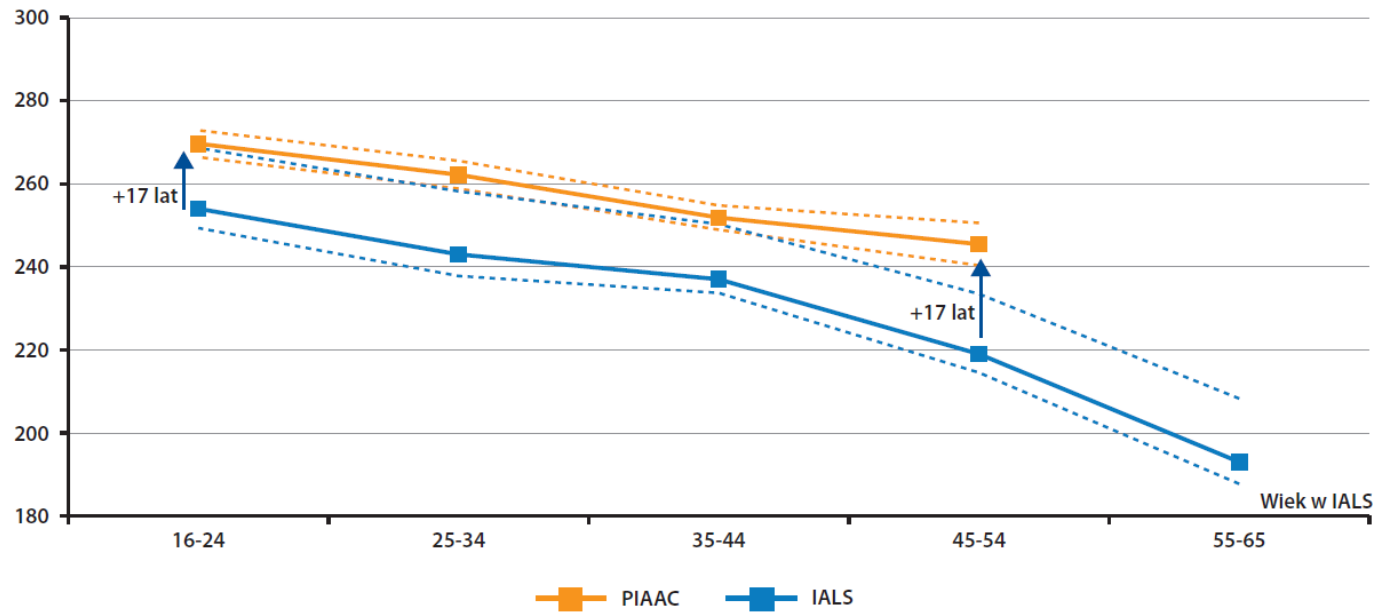

Wyniki IALS i PIAAC w Polsce: profile wieku

Porównanie grup wieku

Porównanie kohort

Podstawowe wyniki PIAAC w Polsce

- Profil umiejętności Polaków według wieku jest płaski w młodszych grupach wieku, umiejętność rozumowania matematycznego zaczyna się obniżać w starszych grupach wieku niż przeciętnie w krajach OECD
- Kobiety osiągają lepsze wyniki w rozumieniu tekstu (6 pkt różnicy) i zbliżone do mężczyzn w matematyce, podczas gdy w większości krajów to mężczyźni mają przewagę, wyniki kobiet są również mniej zróżnicowane
- Umiejętności osób z wykształceniem średnim i zasadniczym zawodowym najbardziej odbiegają od średniej OECD dla odpowiadających grup wykształcenia
- Dzieci niewykształconych rodziców dużo rzadziej uzyskują wykształcenie wyższe niż osoby pochodzące z domów, w których rodzice mają wyższe wykształcenie

Grupy ryzyka i grupy szans

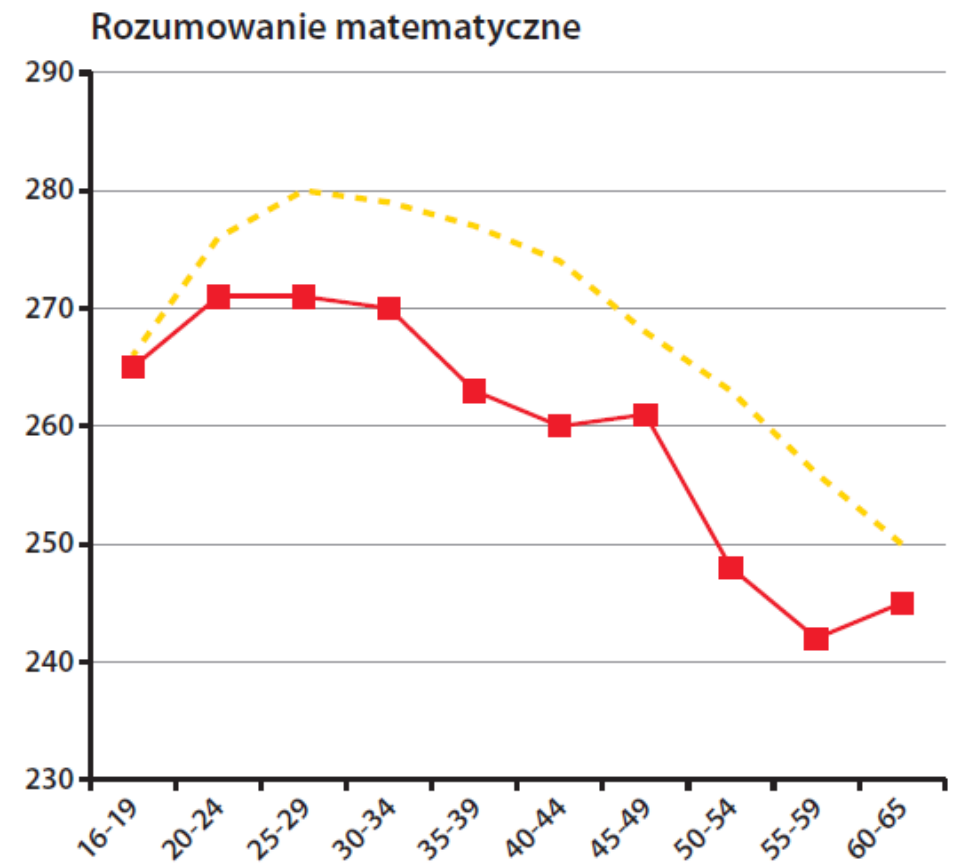
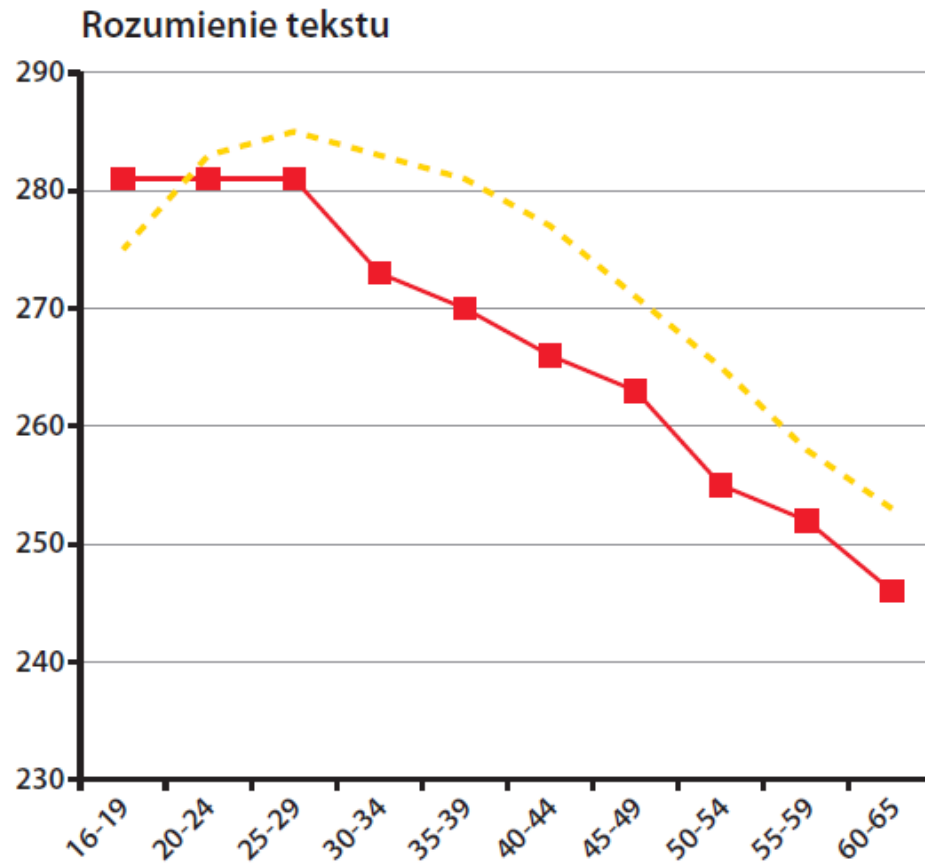
72,6 % nie znalazło się w grupie ryzyka w żadnej dziedzinie

86,9 % nie znalazło się w grupie szans w żadnej dziedzinie.

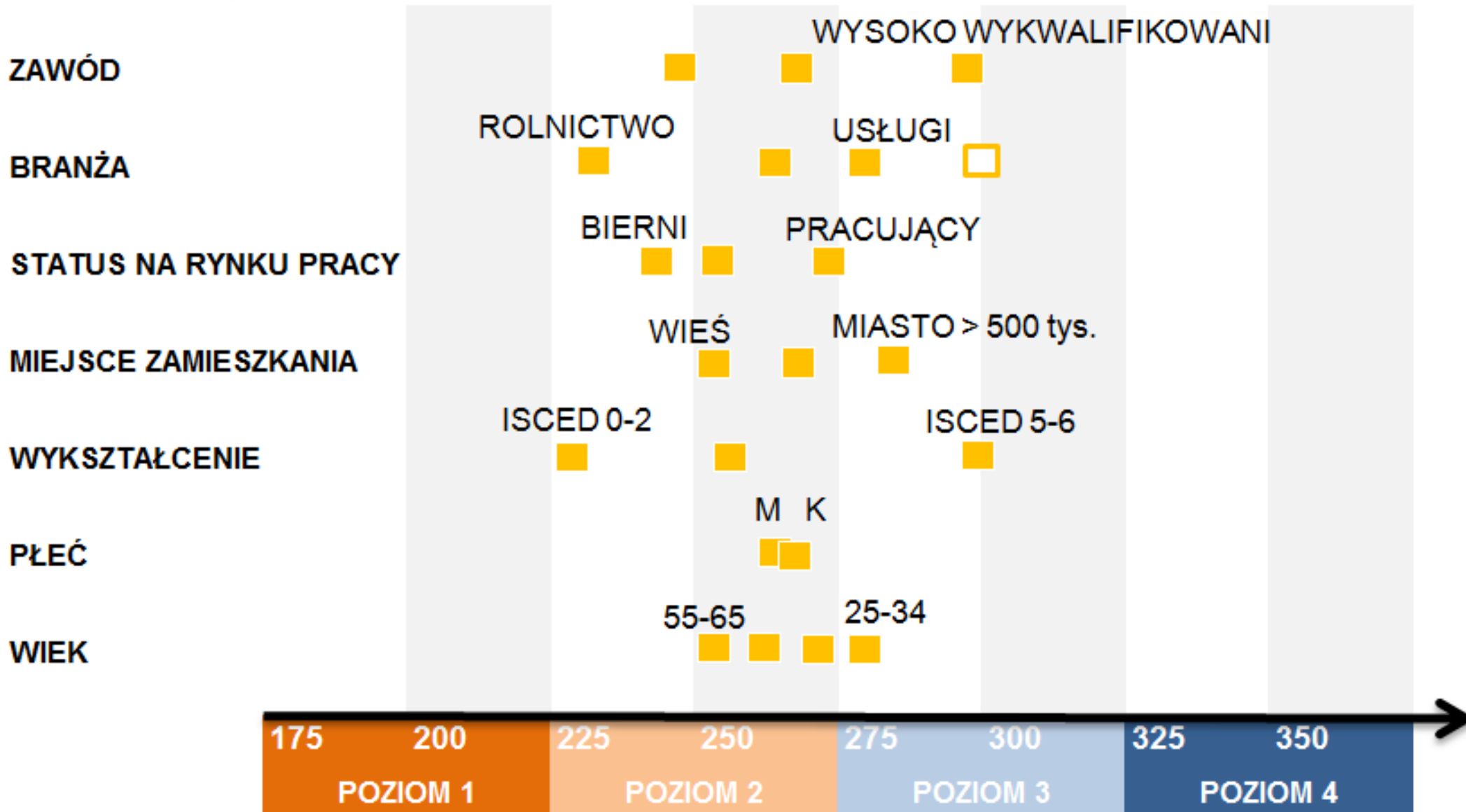
Umiejętności Polaków według wieku

--- OECD 22   —■— Polska

Rozumienie tekstu a cechy społeczno-demograficzne

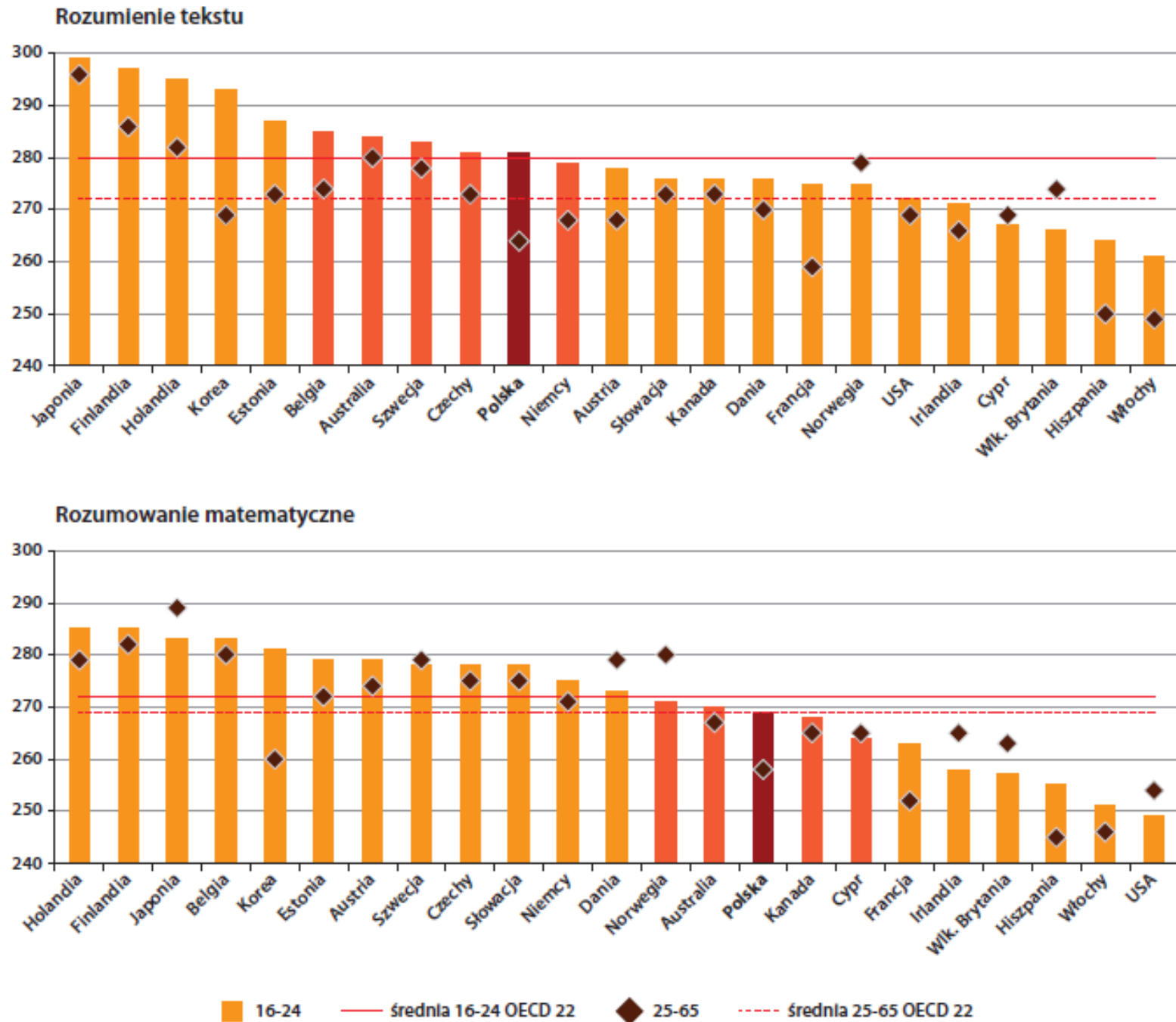

Umiejętności młodych

- Wyniki młodych Polaków (16-24 lata) zbliżone są do wyników osób młodych w krajach OECD
- Polska cechuje się stosunkowo dużą różnicą między wynikami najmłodszej grupy badanych (16-24 lata) i osób w wieku 25-65 lat (17 i 11 pkt. odpowiednio w rozumieniu tekstu i w rozumowaniu matematycznym)
- Ścieżki edukacyjne młodych i ich umiejętności:
  - Duże zróżnicowanie umiejętności w różnych typach szkół pogimnazjalnych
  - Niski poziom umiejętności studentów kierunków pedagogicznych (zdecydowanie niższy niż na innych kierunkach)
  - Duży wpływ pochodzenia (wykształcenia rodziców) na wybory edukacyjne, nawet u osób o takim samym poziomie umiejętności
- Sukces na rynku pracy zależy bardziej od poziomu wykształcenia niż od umiejętności

Młodzi (16-24 lat) na tle międzynarodowym

Umiejętności studentów i absolwentów

Studenci kierunków:	Rozumienie tekstu				Rozumowanie matematyczne			
	Studenci		Absolwenci		Studenci		Absolwenci	
	Polska	OECD 22	Polska	OECD 22	Polska	OECD 22	Polska	OECD 22
Pedagogika	288	293	289	294	269	276	275	290
Nauki humanistyczne	303	303	296	300	284	290	280	292
Nauki społeczne	299	303	299	301	291	298	292	300
Nauki przyrodnicze	302	308	299	307	299	313	294	311
Nauki techniczne	301	304	298	297	305	307	302	307
Zdrowie	307	307	298	291	295	297	293	286
RAZEM	300	303	296	297	291	297	289	297

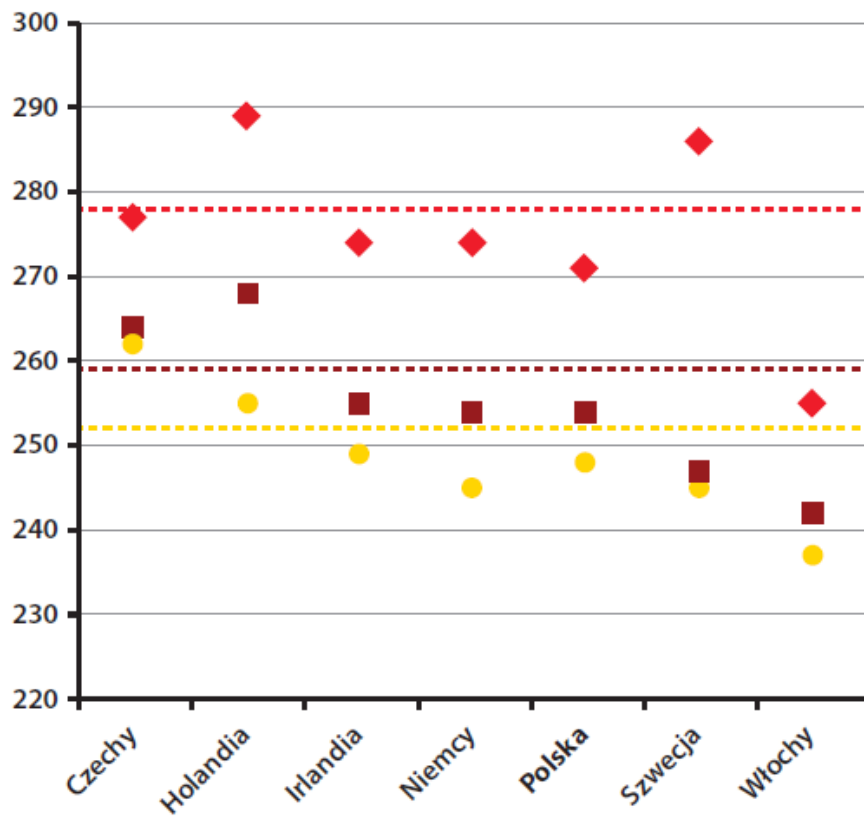
Umiejętności a rynek pracy

- Zarówno pracujący, i bezrobotni i bierni zawodowo Polacy mają niższy średni poziom umiejętności od wyników w OECD
- Dobrze na tle pozostałych krajów wypadają wykwalifikowani pracownicy biurowi. Dobrze się prezentujemy w sektorze usług (w tym usług nowoczesnych), zdrowia i administracji publicznej, trochę gorzej w sektorze edukacji
- Niepokojąco niskie są wyniki rolników. Co więcej ta grupa zawodowa jest też w Polsce dużo liczniejsza niż w pozostałych krajach. Także pracownicy przemysłu odstają od średniej OECD
- Prawie co trzecia osoba pracująca w Polsce ocenia, że ma zbyt wysokie wykształcenie w odniesieniu do wykonywanej pracy, natomiast 16% wskazuje, że do wykonywanej pracy potrzebne są wyższe kwalifikacje
- Wyniki te są zróżnicowane w zależności od wieku i wykształcenia pracujących

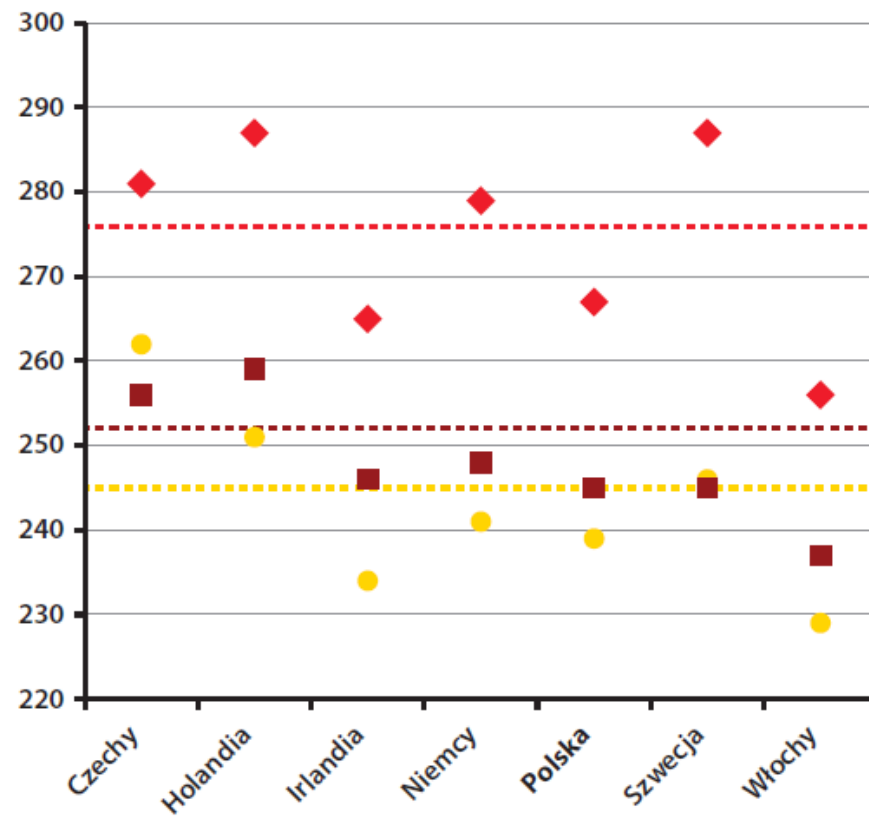

Umiejętności według statusu na rynku pracy

Rozumienie tekstu

Rozumowanie matematyczne

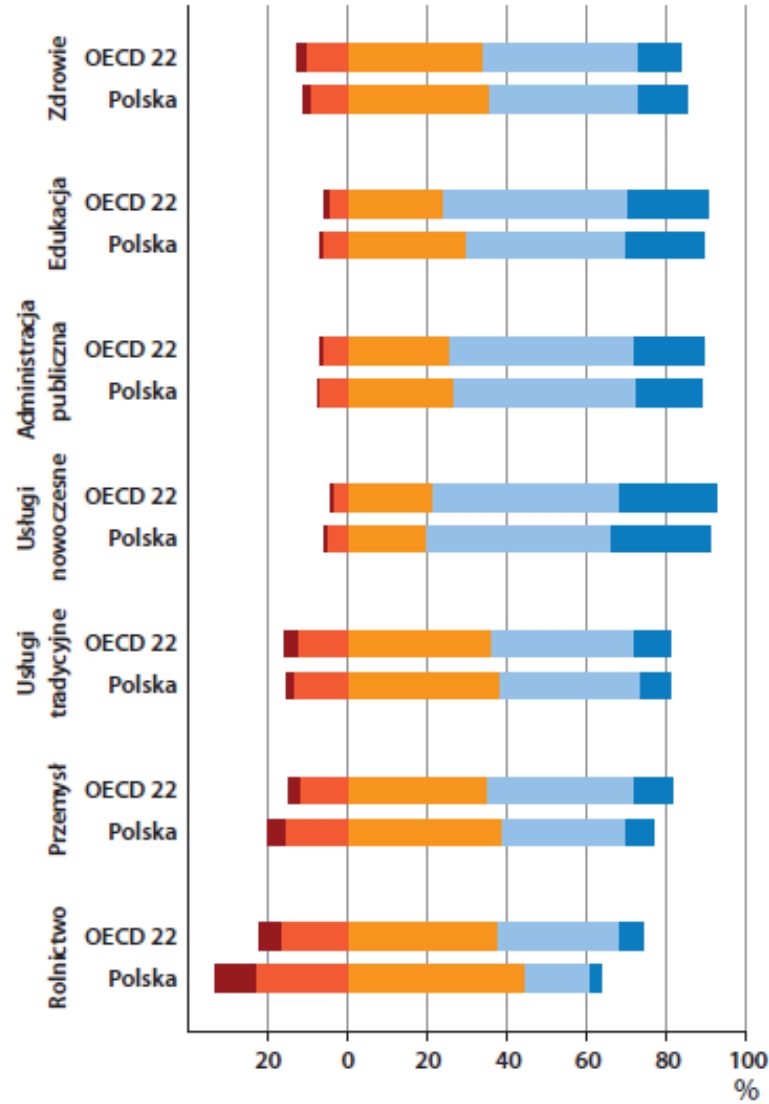

◆ Pracujący   - - - Pracujący OECD 22   ■ Bezrobotni   - - - Bezrobotni OECD 22   ● Bierni zawodowo   - - - Bierni zawodowo OECD 22

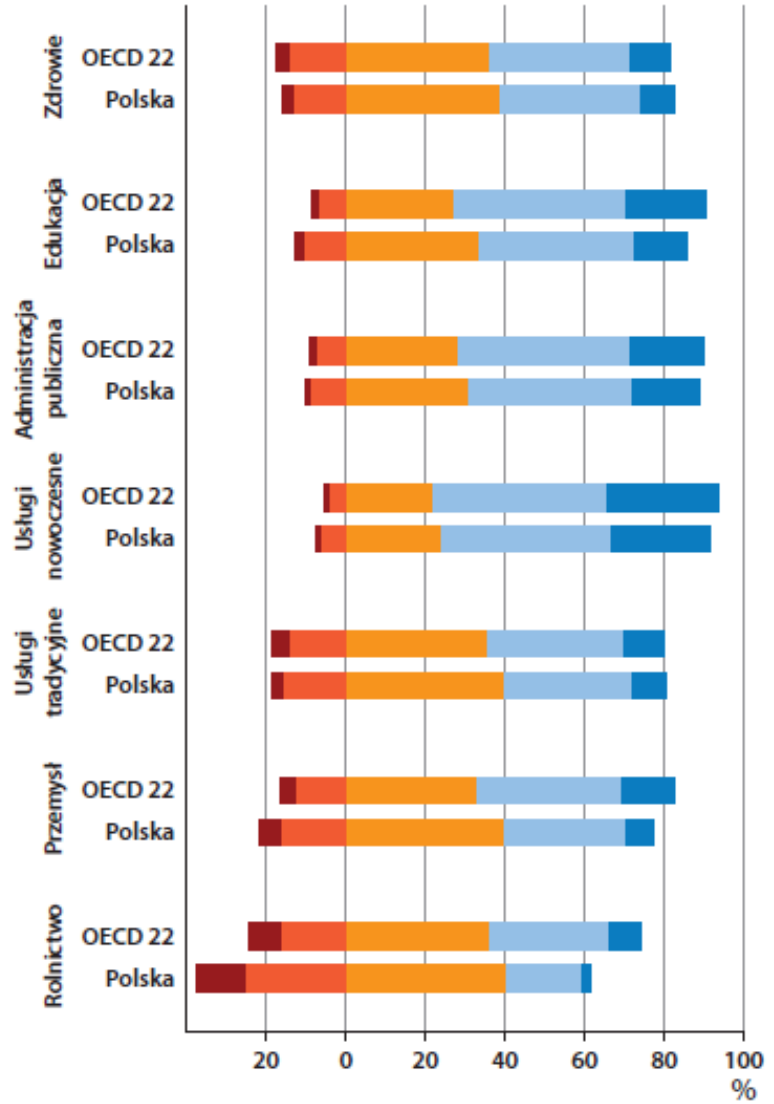

Umiejętności pracujących według sektorów

Rozumienie tekstu

Rozumowanie matematyczne

■ Poniżej 1 ■ Poziom 1 ■ Poziom 2 ■ Poziom 3 ■ Poziom 4 lub 5

Umiejętności a rozkład dochodów

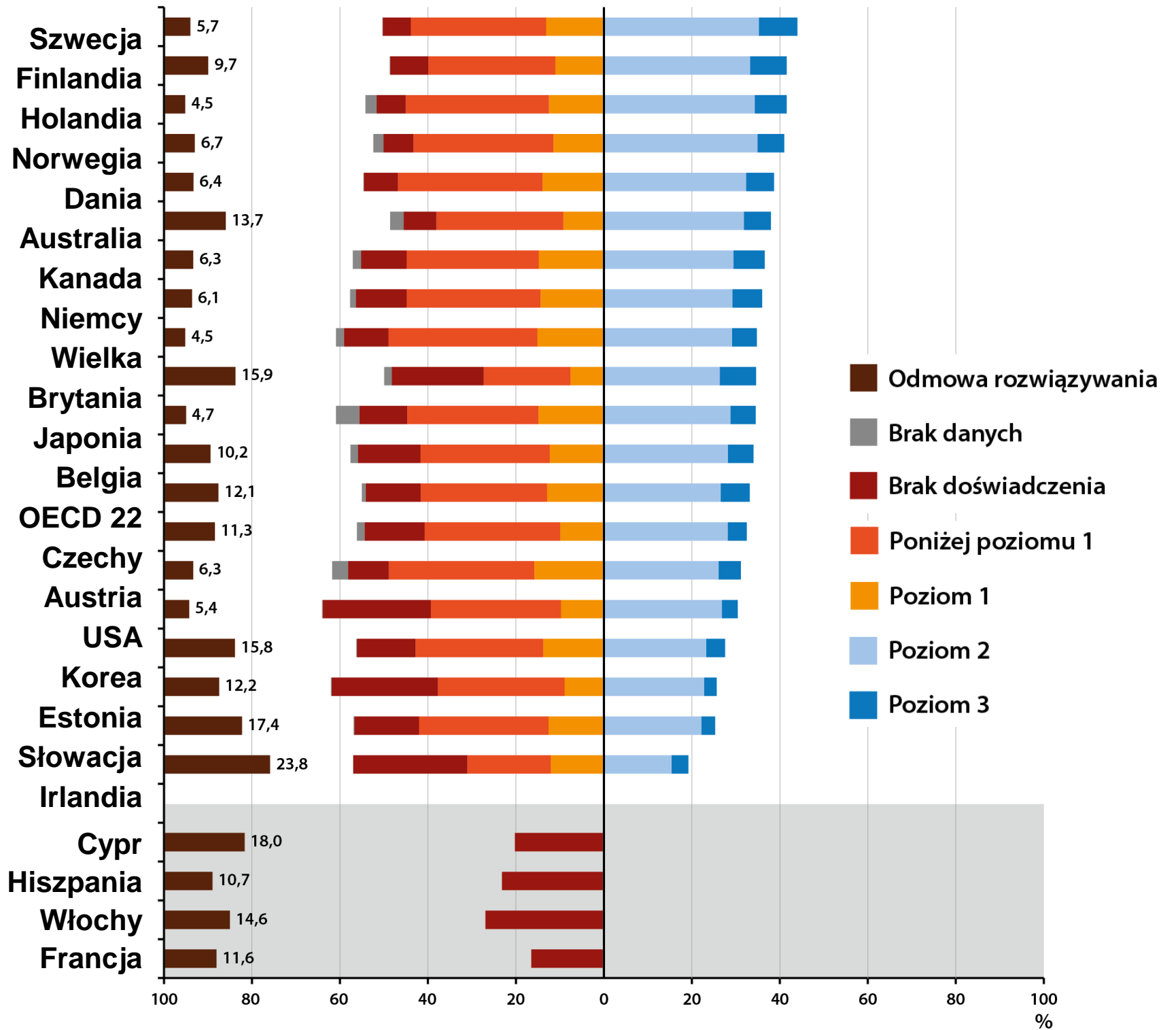
- Osoby posiadające wyższe umiejętności osiągają również wyższe dochody
- Przy takim samym poziomie umiejętności kobiety mają niższe dochody niż mężczyźni
- Zróżnicowanie dochodów w zależności od poziomu umiejętności w Polsce jest porównywalne do Szwecji i Włoch i niższe niż w Stanach Zjednoczonych, Niemczech i Holandii

Wykorzystywanie technologii informacyjno-komunikacyjnych

- W Polsce odsetek osób rozwiązujących test na komputerze jest najniższy spośród 23 krajów uczestniczących w badaniu
  - 50,2% osób rozwiązywało zadania w wersji komputerowej
  - 19,5% osób zadeklarowało brak doświadczenia z komputerem
  - 23,8% odmówiło udziału w wersji komputerowej
  - 6,5% nie zaliczyło testu podstaw obsługi komputera
- Wśród osób młodych (16-24) 12% odmówiło, a 7% nie miało niezbędnych podstaw obsługi komputera (tylko w Japonii mniejszy odsetek rozwiązujących test na komputerze)
- W Polsce tylko 37,9% osób w wieku 16-24 osiągnęło poziom 2 lub 3 podczas gdy średnia OECD to 50,6%. Porównywalnie niski wynik w grupie osób młodych mają tylko Stany Zjednoczone
- Pracujący Polacy rzadziej niż w innych krajach korzystają z komputera w pracy (46% nigdy nie korzysta wobec 30% w krajach OECD)

Populacja 16-65 lat

entuzjaści edukacji

Dziękujemy za uwagę:

dr Agnieszka Chłoń-Domińczak (lider Zespołu)

dr Maja Rynko (redaktor raportu)

Jan Burski

Marta Palczyńska

Piotr Śpiewanowski

„Badanie jakości i efektywności edukacji oraz instytucjonalizacja zaplecza badawczego”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Instytut Badań Edukacyjnych

ul. Górczewska 8, 01-180 Warszawa

tel.: (22) 241 71 00, e-mail: ibe@ibe.edu.pl